

ברכות כג: (ש2 מעל החרב של הב"ח) עד כה. (ש1)

ביאורי מושגים

ערוה בזמן התפילה – בניגוד לגבר שבו רק מקום הערוה ממש נקרא ערוה באישה כל מקום שדרכה לכסות נקרא ערוה. לכן אסור לקרות ק"ש ליד אישה שחושפת יותר מטפח במקום המכוסה. יש הסוברים שבאשת חבירו אסור אפילו פחות מטפח.
 אישה לא צריכה לחוש לערוות עצמה. הפוסקים נחלקו האם אישה צריכה לחוש לערוות חברתה וכתב ערוך השולחן שיש להקל בכך.
 אדם הנמצא ליד ערוה יסובב את כל גופו לכיוון אחר. אם אין לו שום ברירה יסתפק בדיעבד בעצימת עיניים. הרהור מותר ליד ערוה אבל לא במקום מטונף.

צניעות בתפילה

1. שנים הישנים יחד יכולים להפנות גב אחד לשני ולקרוא ק"ש.

התנאים נחלקו: האם היתר זה כולל את אישתו, האמוראים נחלקו: במעמד אישתו ביחס לאדם זר, שמואל: אשתו יותר חמורה מאדם זר, ר' יוסף: אשתו כגופו ולכן אשתו קלה מאדם זר.

גם האוסרים בזר מתירים בבניו הקטנים:
שיטה א': בבן עד גיל 9, בבת עד גיל 3,
שיטה ב': בבן עד גיל 12, בבת עד גיל 11,

2. ר' הונא סבר שבאחוריים אין בעיה של ערוה
 מהדין שבסעיף הקודם יש סיוע לשיטת ר' הונא,

3. ממה יש לחוש לערוה בגבר (בזמן התפילה):
 א. בק"ש – שערותו לא תהיה חשופה כלפי חוץ, בתפילה – שגם ליבו לא יהיה חשוף כלפי חוץ.
 ב. ת"ק: שראשו לא יחשף למקום הערוה ממש, י"א: שגם ליבו לא יחשף למקום הערוה ממש.
 לגבי שער היוצא ממקום הערוה – אין לחוש.

4. ממה יש לחוש לערוה באישה (בזמן התפילה):
 טפח בכל מקום שדרכה לכסות, שוק (גם אם דרכה לגלות או גם אם פחות מטפח), שער, קול זמר.

ההלכה הנ"ל מוסבת על עניין תפילה - לגבי מבט סתם כן:
אסור להסתכל על אישה כדי להנות אפילו מהאצבע קטנה שלה.
 וראוהו מוחר אהילו רימי וידוהו!

שמירת תפילין

1. אדם הסועד צריך להוריד את התפילין.
היכן חולצן ומניחן: ר' יצחק – מחוץ לסעודה, ר' חייא – על השולחן,

2. אין לצרור תפילין בבד שצוררים בו מעות.
אביי: האיסור תקף אפילו אם רק ייעדו את הבד לכך, סתמא דגמרא: האיסור תקף רק אם ייעדו והשתמשו בו.

3. כשהולך לישון ניתן להניח את התפילין בין הכרית לסדין שלא כנגד הראש.
שמואל: גם אם אשתו עמו במיטה, ברייתא: אם אשתו עימו אסור, רבא: כיוון ששמירה חשובה יותר מבזיון - הלכה כשמואל!

4. אין לתלות תפילין.
אמנם מסופר שרבי תלה – אבל הכוונה שם: או שהוא תלה את את הבית עצמו – ולא את הרצועות, או שהוא תלה את התיק של התפילין (דבר שאסור לעשות בספר תורה)

אדם שלא יכול להתכוון בלי שישמיע קול:
 מותר לו להשמיע את תפילתו לעצמו,
 ובתנאי שאין סביבו אנשים המתפללים!

ברייתא

פעולות שאין לעשותם בתפילת 18

1. המשמיע קולו – הרי זה מקטני אמונה,
2. המגביה קולו – הרי זה מנביאי השקר,
3. מגהק ופהק – הרי זה מגסי הרוח,
4. המתעטש – סימן רע הוא לא,
5. היורק – כאילו ירק בפני המלך

קושיה - ר' חנינא מספר ש:

ראיתי את רבי בתפילה והוא:
 פהק וגיהק (והסתיר זאת בידו) התעטש,
 העביר כינה מבגדיו וירק.
 ואם נפלה לו הטלית – לא החזירה (כדי לא
 להפסיק)

תשובה:

1. גיהוק ופיהוק – נאסר רק כשזה בכוונה –
 רבי היה אנוס,
2. עיטוש – נאסר מלמטה (הפחה),
 מלמעלה (מהאף) נאמר אפילו שזה סימן טוב,
3. יריקה – רבי הבליע את היריקה בבגדו,

העצות של ר' יהודה ל'מי שחייב':

1. גירסא א': אם חייב להפיח – ילך 4 אמות אחורה ויפיח, יחכה שהריח יעבור
 ואז יתנצל על כך לפני הבורא וממשיך בתפילתו,

גירסא ב': אם הפיח תוך כדי תפילה – יחכה שהריח יעבור וכו'

2. אם חייב לרוק – יירק על בגדו,

ר' אשי: אדם איסטניס רשאי לרוק על הרצפה (לאחוריו או לשמאלו)

מבואות המטונפים (בעיה של לכלוך, לא של צניעות)

עומד – אסור גם בדיבור וגם בהירהור,

הולך – ר' יוחנן או ריב"ל: מותר,
 ר' חסדא: אסור.